

JAARGANG 12

NUMMER 9 - NOVEMBER 1990

ECO GROEN

MAANDBLAD VOOR DE ECOLOGISCHE STROMING. VOORTZETTING VAN DE GROENEN/NIEUWE REEKS

onika niet.
eurde het
beleven,
is stukjes
is eerder
meemaal
d.

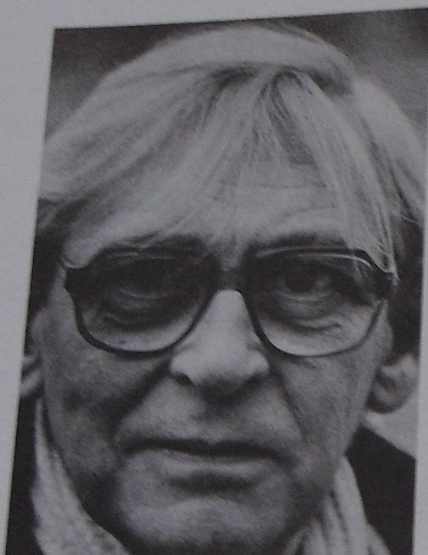
erover
was: je
e beide
ogen-
-vu'...
n toch
kan je
gger
oelde
erder
en ze
. Zo
eren
oang

bij
een
an!
udt
och
ix

De Wier

EN HET ALTERNATIEF?

R. BOEHM KRITISEERT AGALEV-RESOLUTIES

Rudolf Boehm

Ik heb (als buitenstaander) enkele opmerkingen en amendementen bij de resoluties 1, 21 en 22, voorgesteld voor het Tweede Economisch Congres van Agalev (Reti, 1-2 december 1990).

Bij 'resolutie 1- Het failliet van de industriële economie': de eerste twee zinnestukjes ('De huidige economie zit in een onoplosbare crisis. Dat geldt zowel voor de kapitalistische als voor de planeconomie') zijn al te mager; ze moesten nochtans het vertrekpunt aanduiden van al wat volgt. Er wordt niet eens gezegd wat als het voornaamste kenmerk van de 'huidige' economie wordt beschouwd; zelfs het kenmerk 'industriële economie' in de titel wordt niet heropgenomen. Het eerste zinnestukje kan behouden blijven. Ik stel voor om dan als volgt verder te gaan:

- *Of kapitalistisch of socialistisch georganiseerd, steunt ze nog steeds op het geloof dat de vooruitgang moet bestaan in het verder opdrijven van de produktiviteit door middel van een ontplooiing van steeds nieuwe technologieën. In feite heeft die vermeende vooruitgang geleid tot een dreigende catastrofe voor onze beschaving.*

Die idee en haar invulling, nl. het steeds verder opdrijven van de produktiviteit (meer bepaald, van de arbeid), zijn eigenlijk verantwoordelijk voor de 'ecologische verwoesting', de 'sociale ellende' en de 'toenemende afhankelijkheid' (ondertitel van de volgende paragrafen van 'resolutie 1'); en niet de louter kwantitatief beschouwde 'ongebreidelde groei', maar een groei die zich in de eerste plaats situeert op het vlak van

steeds meer investeringen met het doel de produktiviteit te verhogen. Waarom, moet blijken uit het volgende.

De paragraaf getiteld 'Ecologische verwoesting' begint met de uitspraak: 'De industrie houdt op geen enkele manier rekening met de natuur'. Die bewering, zoals ze verwoord is, is ronduit fout! Onze industrie doet bijna niets anders dan op elke manier voornamelijk te rekenen op de natuur, op haar energie- en grondstofreserves, op haar onverwoestbaarheid en onuitputtelijkheid, i.p.v. op de mensen zijn eigen werk. Ik denk dat die zin moet vervangen worden door een betoeg als het volgende:

- *Een ontlasting van de menselijke arbeidskracht dank zij een opgedreven produktiviteit bleek enkel mogelijk door het werk van de mensen te vervangen door een overbelasting van de natuur, van haar energie- en andere hulpbronnen. Daàr ligt de éérste oorzaak van de ecologische verwoesting. Tegelijk bleken de steeds nieuwe technologieën, die werden uitgevonden om de produktiviteit op te drijven, enkel betaalbaar onder voorwaarden van een massaproductie; die moest op haar beurt neerkomen op het massaal produceren van wegwerpproducten of m.a.w. afval. Daàr ligt kennelijk de tweéde oorzaak van de ecologische verwoesting.*

De rest van de resolutie-tekst onder deze titel sluit er goed bij aan en mag blijven staan.

De paragraaf getiteld 'Sociale ellende' mag blijven staan, maar moet worden voorafgegaan door de volgende uitleg:

Rudolf Boehm, toonaangevend filosoof in Vlaanderen, wou zijn steentje bijdragen aan het debat over economie en ecologie. Hij las de congresresoluties van de groene partij, die daar binnenkort over debatteert.

Filosofie is kritiek, vindt Boehm, en vanuit die optiek wou hij een paar gedachten uitdiepen of zelfs gewijzigd zien.

RESOLUTIE 21

Voor de Groenen kan de planeconomie geen bijdrage leveren aan de ombouw naar een groene economie. Zij is veel te centralistisch en werkt veel te stroef. Dat maakt dat zij ook geen instrument kan zijn voor een gedecentraliseerde wijze van productie van consumptiegoederen. En dat is voor de Groenen een absolute voorwaarde. Een gedecentraliseerde wijze van productie kan immers rechtstreeks inspelen op voorhanden noden.

RESOLUTIE 22

De ineenstorting van de planeconomieën in Oost-Europa is geen bewijs dat de westerse markt een perfect stuurmechanisme is voor de economie.

De markt zou in theorie alle productiefactoren optimaal moeten inschakelen. Maar dan op voorwaarde dat alle kosten verrekend worden en dat de markt ook echt vrij is. In de huidige economie wordt aan geen van beide voorwaarden voldaan. De productiefactor natuur wordt zo goed als niet betaald. En de markt is niet vrij want ze wordt beheerst door de macht van multinationale ondernemingen. Daarnaast heeft de markt een ingebouwde tendens om de ongelijkheden in de samenleving te versterken tot onaanvaardbare hoogten. Dit is zowel het geval in ieder land afzonderlijk als op wereldvlak.

Om deze beide redenen is het noodzakelijk dat de overheid de negatieve trekken van de markt bijstuurt. Binnen het bestaande systeem houdt dit in dat de ecologische kosten volledig worden aangerekend. Tevens moet er een einde gemaakt worden aan de averechtse herverdeling ten voordele van de rijke landen en groepen. Diezelfde maatregelen zullen meteen de ontwikkelende bedrijvigheid in een groene economie stimuleren.

Op het menselijk vlak heeft uitsparen van menselijke arbeid, dank zij de verhoogde produktiviteit, voornamelijk de vorm aangenomen van massale werkloosheid of loonverlies of koopkrachtverlies.

De technologische economie is niet eens in staat gebleken om, bij verminderde globale werktijd, de levensstandaard van de massa te handhaven, laat staan te verhogen. Op wereldschaal werd de grote meerderheid van de mensen, dank zij hetzelfde proces, gewoon herleid tot een overtollige bevolking, die niet eens meer uitgebuit, maar zonder meer volstrekt verwaarloosd en afgeschreven wordt.

Ook de tegenstellingen tussen het 'rijke' Westen en de verarmde 'derde wereld' zijn een gevolg van de opgedreven produktiviteit in de Westerse industrielanden die ertoe gediend heeft, en ongetwijfeld ook ertoe bestemd was, de 'derde wereld' de meest nadelige ruitvoet voor haar leveringen op te leggen.

De derde paragraaf van 'resolutie 1', getiteld 'Toenemende afhankelijkheid', luidt als volgt: De industrie heeft zowel de natuur als de mens tot instrument gemaakt. Productie en verkoop zijn een doel op zich geworden. De industrie is er vooral op uit de behoeften aan te wakkeren en steeds meer te produceren. Daardoor wordt het egoïsme in ieder mens sterk aangesproken. Het motto van de industriële maatschappij is 'ieder voor zich'. Ten onrechte wordt dit gelijkgesteld met persoonlijke vrijheid. Solidariteit gaat verloren ten koste van een maatschappij die alleen het individu voor ogen heeft. Aandacht voor de medemens én het streven naar geestelijke ontwikkeling worden versmacht. Dit systeem brengt een maatschappij voort waar zielloos consumeren, concurreren en presteren troef zijn. Voor positieve waarden zoals samenhang, soberheid en zelfontplooiing is geen ruimte meer.

Deze tekst vult de titel op geen enkele manier in en wordt best volledig geschrapt en vervangen door de volgende stelling:

- De beheersing van de natuur door de

mens, die verhoopt werd van de technologische ontwikkeling, is in feite neergekomen op een steeds verder toenemende afhankelijkheid van de mens t.o.v. de natuur en haar reeds zwaar aangetaste draagkracht. Bovendien kan de economie voor de nodige afzet van de massaal geproduceerde wegwerpproducten niet eens meer een beroep doen op een enigszins aanvaardbaar menselijk egoïsme, maar wordt ze steeds meer afhankelijk van het narcisme of een lege ijdelheid van de consumenten. Solidariteit gaat verloren in een geatomiseerde samenleving van individuen waar eenieder enkel nog hoopt uit te blinken ten koste van de anderen. Aandacht voor de medemens wordt versmacht door een louter streven naar aandacht van de medemens.

Hier kan de zin uit het ontwerp blijven staan die luidt: 'Dit systeem brengt een maatschappij voort waar zielloos consumeren, concurreren en presteren troef zijn'. De daarop volgende laatste zin van de 'resolutie 1' ('Voor positieve waarden zoals sa

menhorigheid, soberheid en zelfontplooiing is geen ruimte meer') zou ik voorstellen te vervangen door de volgende:

- Voor positieve waarden zoals samenhang, voldoening in nuttig werken ook eigen genieting is er geen ruimte meer.

Bij de 'resoluties 21 en 22' (zie kaderhiernaast), samen getiteld 'Mogelijkheden en beperkingen van markten plan':

Wat deze resoluties tot uitdrukking kunnen brengen is erg belangrijk omdat het hierbij gaat over een duidelijke 'profilering' van de groenen t.o.v. 'kapitalistische markteconomie' en 'socialistische planeconomie', al dan niet afgezien van de halfslachtige opstelling van de 'sociaal-democraten'. De ontwerp teksten van beide resoluties zijn volstrekt onbevredigend. Ik stel voor ze te vervangen door de volgende uitspraken.

- Resolutie 21: Voor de Groenen is er geen relevant verschil tussen de 'kapitalistische' markteconomie en de 'socialistische' planeconomie. Gepland wordt er ook in het kapitalistisch wereldsysteem, hoewel door andere instanties dan onder het socialisme: door de multinationals, maar ook door b.v. de E.G. De enige relevante vraag is hierbij, niet eens door wie de plannen werden opgesteld, niet eens of en op welke manier de plannen kunnen worden opgelegd, maar of de vooropgestelde doeleinden zinvol en haalbaar zijn. In feite heeft men in de 'socialistische' landen planmatig hetzelfde willen nastreven als in de 'kapitalistische': vooruitgang dank zij het opdrijven van de produktiviteit door middel van ontplooiing van steeds nieuwe technologieën, met inbegrip van de daarvoor vereiste kapitaalaccumulatie, uitbuiting enz. De groenen wijzen dat af. Bovendien geloven de groenen niet langer, zoals de socialisten, dat de aanwending van dit systeem in het voordeel of in het nadeel van de mensen en hun leefmilieu een kwestie is van goede of slechte wil, maar dat dit systeem hoe dan ook tot een catastrofe zou leiden.

- Resolutie 22: Wat men doorgaans verstaat onder 'markteconomie' is in feite niets anders dan een aanbodeconomie ('Reaganomics') waar het op de eerste plaats de producenten, en geenszins de consumenten voor het zeggen hebben; zo'n aanbodeconomie overheerste en overheerst nog steeds, ook in de 'socialistische' landen. De groenen komen daarentegen op voor een meer waarachtige markteconomie waar op de eerste plaats de consumenten, en slechts

op de tweede plaats ook de producenten het voor het zeggen hebben m.a.w. voor economische democratie. De kapitalistische markteconomie of aanbodeconomie bevordert enkel een concurrentiestrijd waarbij door opgedreven produktiviteit, door middel van een technologische overbelasting van de natuur, de zwakkere concurrenten (onder druk van scheefgetrokken ruilverhoudingen) moeten geruïneerd worden.

Uit deze stellingen zouden natuur-

lijk, indien ze aanvaard worden, consequenties voortvloeien voor een herziening van talrijke andere van de voorgestelde zeventig resoluties. Ik wil daar nu niet nader op ingaan. Ik geloof echter dat de groenen enige aanleiding hebben om zich ten minste in te laten met een discussie van de boven voorgestelde wijzigingen van de voorgestelde resoluties.

Rudolf Boehm

wil je meer weten over natuurlijke geneeswijzen ?

Je bent op zoek naar een acupuncturist, een homeopaat, ... je wil meer weten over Bachbloesems, paranormale geneeswijzen, natuurvoeding, ... je wil cursus volgen in massage, kruidengeneeskunde, voetreflexologie, ...

Natuurlijk Genezen, informatiecentrum voor natuurlijke geneeswijzen, kan jou wellicht helpen. Door ons jarenlange werk beschikken we over heel wat informatie en documentatie. We hebben een uitgebreid adressenbestand van artsen/therapeuten.

Adres: Natuurlijk Genezen vzw, Van Nevelestraat 144, 2100 Deurne, 03/325.00.40

ZWARTEZUSTERSSTRAAT
N° 16 · 9000 GENT
091·25 06 50

DAGELIJKS OPEN
11.45 - 14.00
18.30 - 21.00

ZATERDAG GESLOTEN
ZONDAGAVOND GESLOTEN

CREAFIETS

KOEN UYTENHOVE
HARELBEKESTRAAT 49A
8540 DEERLIJK 056/712775

- Verkoop en herstel van alle fietsen
- Trefpunt voor fietskampeerders